

Profiel brede welvaart

Zoetermeer 2019

Auteurs:

Peter Louter (Bureau Louter)

Pim van Eikeren (Bureau Louter)

Bureau Louter

Rotterdamseweg 183c

2629 HD Delft

Telefoon: 015-2682556

peter@bureaulouter.nl

www.bureaulouter.nl

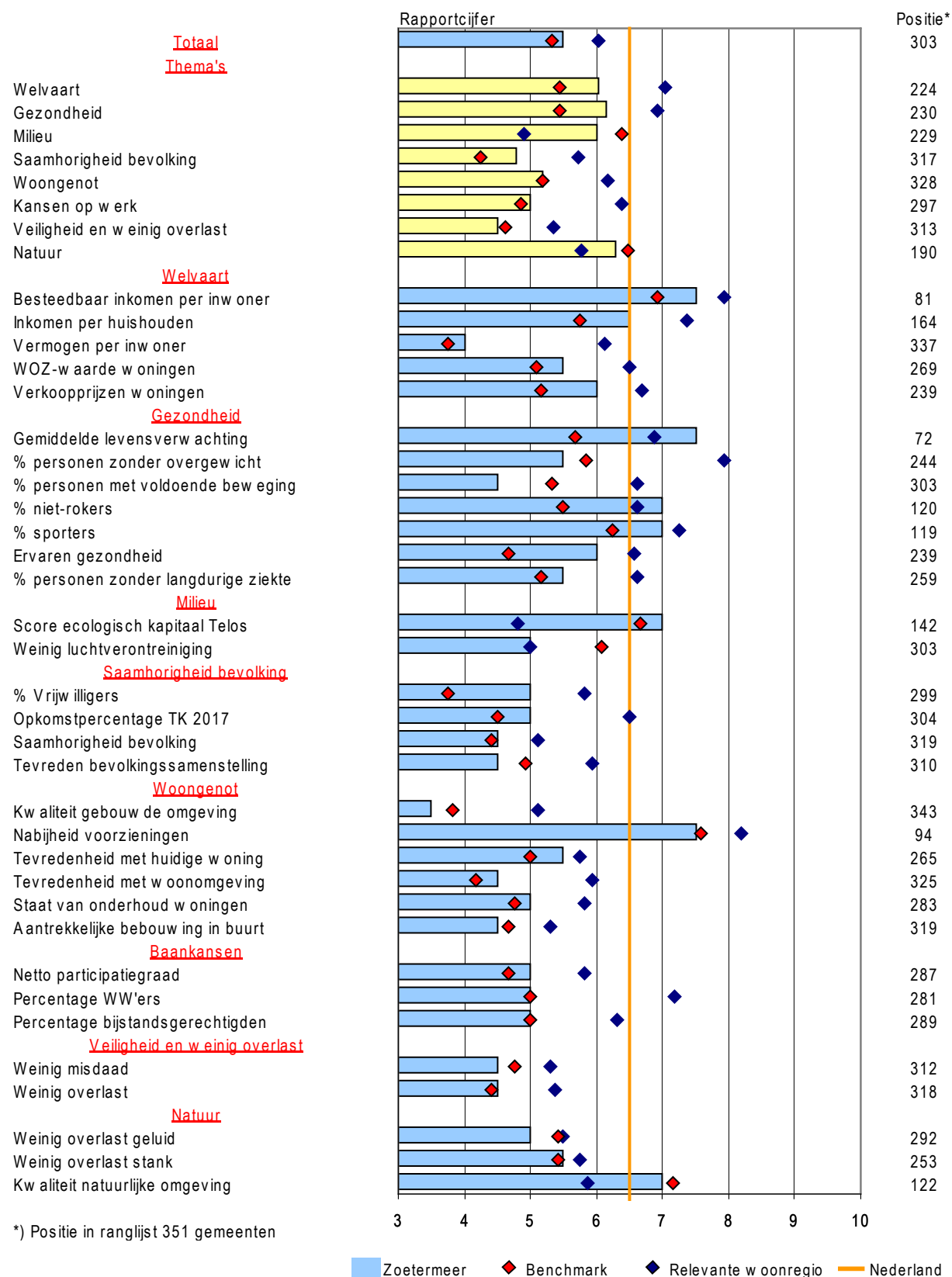
Profiel Brede Welvaart

In de Monitor Brede Welvaart (CBS 2018) hanteert het CBS een indicator voor welvaart die naast materiële welvaart (inkomen en vermogen) ook diverse 'zachte' factoren in beschouwing neemt. De brede welvaart wordt daarbij gedefinieerd als 'de kwaliteit van leven van de huidige inwoners van Nederland en de mate waarin die invloed heeft op de welvaart van latere generaties hier te lande en die van mensen elders in de wereld'. Volgens het CBS kent de brede welvaart dan ook drie dimensies: 'Hier en nu', 'Later' en 'Elders'. In dit rapport wordt geen aandacht besteed aan twee dimensies ('Later' en 'Elders'), maar wordt wel een dimensie toegevoegd aan 'Hier en nu', namelijk 'Ruimte': gemeentelijke verschillen binnen Nederland. Het CBS besteedt daar geen aandacht aan.

In totaal zijn door Bureau Louter 32 indicatoren onderscheiden die iets zeggen over de 'brede welvaart' (zie 'Profiel Brede Welvaart Zoetermeer 2019'). Ze zijn gebundeld naar acht 'rubrieken'. In de 'technische toelichting profiel brede welvaart' staat een toelichting op de gekozen indicatoren. Per indicator is een rapportcijfer bepaald (afgerond naar halve punten), dat tussen 3 en 10 kan liggen. Het gemiddelde over alle gemeenten is steeds 6,5 (de oranje lijn in de figuur). Naast dit rapportcijfer is de positie weergegeven die Zoetermeer inneemt in de ranglijst van 351 gemeenten (niet 355, want de vier Friese Waddeneilanden zijn samengevoegd en Rozendaal is bij Rheden gevoegd). Tevens staan de gemiddelde scores voor de benchmarkgroep (de zes voormalige groeikernen) en de relevante regio (hier de relevante woonregio) in de figuur.

Uit figuur 2.1 blijkt dat Zoetermeer beneden het nationaal gemiddelde scoort op de brede welvaart, maar wel iets boven het gemiddelde voor de benchmarkgroep. Van de acht rubrieken scoort Zoetermeer geen enkele keer boven het nationaal gemiddelde, maar wel vijf maal boven het gemiddelde voor de benchmarkgroep (met name voor gezondheid, materiële welvaart en saamhorigheid van de bevolking). Wat lager dan de benchmarkgroep scoort Zoetermeer op milieu, natuur en veiligheid & weinig overlast. Vergeleken met de relevante woonregio scoort Zoetermeer juist gunstiger op natuur en met name op milieu, maar zijn de scores op de andere zes rubrieken lager (vaak ruim lager). Van de 32 indicatoren neemt Zoetermeer drie maal een plaats in de top-100 in (de gemiddelde levensverwachting, het gemiddeld besteedbaar inkomen en de nabijheid van voorzieningen), maar wordt ook elf maal een plaats bij de vijftig laagst scorende gemeenten ingenomen. Het vermelden waard is nog wel de bovengemiddelde score op de kwaliteit van de natuurlijke omgeving. In het algemeen wijken de scores zelfs op het niveau van individuele indicatoren niet veel af van het gemiddelde voor de benchmarkgemeenten, met als positieve uitschieter voor Zoetermeer de gemiddelde levensverwachting. Voor slechts vijf indicatoren scoort Zoetermeer gunstiger dan de relevante woonregio.

Profiel Brede Welvaart Zoetermeer 2019

Technische toelichting profiel brede welvaart

Het CBS onderscheidt de volgende zeven thema's binnen het thema Brede Welvaart:

- **Materiële welvaart en welzijn.** Opvallend is dat hieronder ook de indicator 'Tevreden met het leven' valt. Naar de mening van Bureau Louter wordt deze tevredenheid zeker niet alleen bepaald door materiële welvaart, maar juist ook door de andere thema's. De tevredenheid met het leven zou zelfs als een totaalscore voor de brede welvaart als geheel kunnen worden beschouwd. Bureau Louter hanteert voor dit thema slechts indicatoren die daadwerkelijk iets zeggen over '**materiële welvaart**', met name inkomen en vermogen (waaronder woningbezit).
- **Gezondheid.** Hieronder vallen enerzijds resultaatindicatoren (zoals de gemiddelde levensverwachting, de tevredenheid met de gezondheid en het niet lijden aan een langdurige ziekte) en anderzijds indicatoren die iets zeggen over een gezonde levensstijl (zoals sporten, bewegen, roken en overgewicht).
- **Milieu.** Onder dit thema valt ook natuur. Door Bureau Louter wordt dit thema uitgesplitst naar twee deelthema's, namelijk '**natuur**' respectievelijk '**milieu**'. Er wordt gebruik gemaakt van twee uit diverse aspecten opgebouwde 'samengestelde indicatoren', namelijk het ecologisch kapitaal (ontwikkeld door Telos, een Tilburgs universitair kenniscentrum in duurzame ontwikkeling) en de mate van luchtverontreiniging (op basis van verschillende vormen van luchtverontreiniging opgesteld door Bureau Louter op basis van gegevens van het RIVM).
- **Samenleving.** Hieronder vallen aspecten als vertrouwen, contacten met anderen, vrijwilligerswerk en maatschappelijke participatie. Dit thema wordt door Bureau Louter aangeduid als '**saamhorigheid bevolking**'.
- **Veiligheid.** Het CBS vat dit thema slechts op als de nadelige effecten van criminaliteit. De opvatting van Bureau Louter is ruimer en omvat ook allerlei vormen van hinder, veroorzaakt door andere personen, ofte wel: '**veiligheid en weinig overlast**'.
- **Werken en leren.** In de woorden van het CBS 'is werk belangrijk voor mensen, omdat ze daarmee zowel zelfstandig inkomen genereren als actief deelnemen aan de samenleving'. Binnen Nederland bestaan er duidelijke regionale verschillen in de kans op werk. Voor 'leren' geldt dat op regionaal niveau minder. Die verschillen bestaan vooral tussen landen en in de nationale score op de brede welvaart spelen kansen op

goed onderwijs daarom een rol. Bovendien speelt het opleidingsniveau indirect al een rol bij diverse in dit onderzoek opgenomen thema's, bijvoorbeeld bij de kans op werk, de gezondheid en de kans op een mooie woning (en woonomgeving). Het thema 'werken en leren' is daarom ingeperkt tot '**kansen op werk**'.

- **Wonen.** Het CBS perkt dit thema sterk in tot 'de kwaliteit van woningen'. Door Bureau Louter wordt een bredere opvatting gehanteerd, waarbij ook de directe woonomgeving een rol speelt. De woning en de woonomgeving leveren '**woongenot**'.

In tabel II.1 staan de in dit onderzoek opgenomen thema's en indicatoren voor brede welvaart. Voor elke indicator zijn scores bepaald voor alle gemeenten in Nederland. Daarbij is gekozen voor gegevens die exact vergelijkbaar zijn tussen alle gemeenten. Soms gaat het daarbij om het resultaat van (grootschalige) enquêtes. Er is in eerste instantie uitgegaan van de gemeentelijke indeling per 1-1-2019 (355 gemeenten). Om de statistische betrouwbaarheid van die gegevens te verhogen zijn enkele (zeer) kleine gemeenten samengevoegd of bij een grotere buurgemeente gevoegd. Dat geldt voor de vier Friese Waddeneilanden en voor Rozendaal en Rheden. Aldus resulteren niet 355, maar 351 gemeenten. Binnen de thema's zijn door Bureau Louter gewichten toegekend aan de verschillende indicatoren waaruit de thema's zijn opgebouwd. Vaak zijn die indicatoren op zich overigens weer uit verschillende subindicatoren samengesteld.

De totaalscore wordt bepaald door aan de acht thema's gewichten toe te kennen. Voor de algemene ranglijst is gekozen voor een zeer eenvoudige variant, namelijk een gelijk gewicht voor elk thema.

Om de 32 indicatoren onderling vergelijkbaar te maken zijn de gemeentelijke scores per indicator geordend van hoog naar laag en is vervolgens voor alle indicatoren aan de gemeente op exact dezelfde wijze een rapportcijfer toegekend (maximaal 10; minimaal 3). Daarbij zijn stapjes van een half gehanteerd. De kans op het scoren van een 6, 6,5 of 7 is hoger dan de kans op het scoren van een 10 of een 3. Het aantal tienden, negenenhalven, negens, enz. is volgens een vaste kansverdeling vastgesteld (zie tabel II.2). Indien een gemeente op alle indicatoren gemiddeld scoort, resulteert een 6,5.

Thema's en indicatoren voor brede welvaart

Thema	Indicator	Toelichting (indien relevant)
Materiële welvaart	Besteedbaar inkomen per inwoner	Bron: CBS
	Inkomen per huishouden	Met correctie voor type huishouden
	Vermogen per inwoner	
	WOZ-waarde woningen	
Gezondheid	Verkoopprijzen woningen	Gemiddelde 2015, 2016 en 2017
	Gemiddelde levensverwachting	
	% personen zonder overgewicht	
	% personen met voldoende beweging	
	% niet-rokers	
	% sporters	
Milieu	Ervaren gezondheid	Gecorrigeerd voor leeftijd door BL
	% personen zonder langdurige ziekte	Gecorrigeerd voor leeftijd door BL
Saamhorigheid bevolking	Score ecologisch kapitaal Telos	Samengestelde indicator, Bron: Telos
	Weinig luchtverontreiniging	Bron: RIVM, bewerking BL
Woongenot	% Vrijwilligers	
	Opkomstpercentage TK 2017	
	Saamhorigheid bevolking	Samengestelde indicator door BL
	Tevreden bevolkingssamenstelling	Uit grote enquête CBS
Kansen op werk	Kwaliteit gebouwde omgeving	Samengestelde indicator door BL
	Woonaantrekkelijkheid	Samengestelde indicator door BL
	Tevredenheid met huidige woning	Uit grote enquête CBS
	Tevredenheid met woonomgeving	Uit grote enquête CBS
Veiligheid en weinig overlast	Staat van onderhoud woningen	Uit grote enquête CBS
	Aantrekkelijke bebouwing in buurt	Uit grote enquête CBS
	Netto participatiegraad	Vanaf 25 jaar
	Percentage WW'ers	
Natuur	Percentage bijstandsgerechtigden	Samengestelde indicator door BL
	Weinig misdaad	
	Weinig overlast	Samengestelde indicator door BL
	Weinig overlast geluid	Uit grote enquête CBS
	Weinig overlast stank	Uit grote enquête CBS
	Kwaliteit natuurlijke omgeving	Samengestelde indicator door BL

Toelichting: 'BL' is Bureau Louter

Tabel II.2 Kansverdeling voor toekennen rapportcijfers

Rapportcijfer	Percentage
3	1%
3.5	2%
4	4%
4.5	6%
5	8%
5.5	10%
6	12%
6.5	14%
7	12%
7.5	10%
8	8%
8.5	6%
9	4%
9.5	2%
10	1%